

Környezeti és egészségnevelési program

2.18.1. Bevezetés

Testi és lelki egészség

Az iskolára nagy feladat és felelősség hárul a felnövekvő nemzedékek egészséges életmódra nevelésében. Minden tevékenységével szolgálnia kell a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését. Személyi és tárgyi környezetével az iskola segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyerekek, a fiatalok egészségi állapotátjavítják.

Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésre és a harmonikus élet értéként való tiszteletére is nevel. A pedagógusok készítsék fel a gyerekeket, a fiatalokat arra, hogy önálló, felnőtt életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, konfliktusokat megoldani. Fejlesszék a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást. Ismertessék meg a környezet - elsősorban a háztartás, az iskola és a közlekedés - leggyakoribb, egészséget, testi épséget veszélyeztető tényezőit és ezek elkerülésének módjait. Nyújtsanak támogatást a gyerekeknek - különösen a serdülőknek - a káros függőségekhez vezető szokások (pl. dohányzás, alkohol és drogfogyasztás, rossz táplálkozás) kialakulásának megelőzésében. Segítsék a krízishelyzetbe jutottakat. Az iskola megkerülhetetlen feladata, hogy foglalkozzon a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel, és figyelmet fordítson a családi életre, a felelős, örömteli párkapcsolatokra történő felkészítésre.

Az egészséges, harmonikus életvitelt megalapozó szokások a tanulók cselekvő, tevékeny részvételével alakíthatók ki. Fontos, hogy az iskolai környezet is biztosítsa az egészséges testi, lelki, szociális fejlődést. Ebben a pedagógusok életvitelének is jelentős szerepe van.

Környezeti nevelés

A környezeti nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését.

A fenntarthatóság pedagógiai gyakorlata feltételezi az egész életen át tartó tanulási, amelynek segítségével olyan tájékozott és tevékeny állampolgárok nevelődnek, akik kreatív, problémamegoldó gondolkodásmóddal rendelkeznek, eligazodnak a természet és a környezet, a társadalom, a jog és a gazdaság terén, és felelős elkötelezettséget vállalnak egyéni vagy közös tetteikben. Mindez úgy valósítható meg, ha különös figyelmet fordítunk a tanulók természettudományos gondolkodásmódjának fejlesztésére. Ha a tanulók érzékennyé válnak környezetük állapota iránt, képesek lesznek a környezet sajátosságainak, minőségi változásainak megismerésére és elemi szintű értékelésére, a környezet természeti és ember alkotta értékeinek felismerésére és megőrzésére, a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességeik vállalására és jogaik gyakorlására. A környezet ismeretén és a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartás egyéni és közösségi szinten egyaránt a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelv.

A környezeti nevelés során a tanulók ismerjék meg azokat a jelenlegi folyamatokat, amelyek következményeként bolygónkon környezeti válságjelenségek mutatkoznak. Konkrét hazai példákon ismerjék fel a társadalmi-gazdasági modernizáció pozitív és negatív környezeti

következményeit.

A tanulók kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába. Életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére való törekvés váljék meghatározóvá. Szerezzenek személyes tapasztalatokat az együttműködés, a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén.

Énkép, önismeret

A személyiség fejlődését azzal segíthetjük elő, ha önmaguk megismerésére motiváló tanulási környezetet szervezünk a tanulók számára. Énképük és önismeretük gazdagodásához ezért olyan tanulási környezetet célszerű biztosítani, amely fokozza az őket körülvevő személyek és dolgok egyre tágabb körei iránti érzékenységet, illetve kialakítja bennük az alapvető erkölcsi, etikai normák iránti fogékonyságot. A Nemzeti alaptantervben megnevezett nevelési értékek abban az esetben épülnek be a fejlődő személyiségbe, ha a tanulási tartalmak elsajátítása során a tanulók maguk is aktív részeseivé válnak ezen értékek megnevezésének és azonosításának. Ahhoz, hogy tanulóink képesek legyenek énképükbe integrálni az újabb és újabb ismereteket, folyamatosan gondoskodnunk kell arról is, hogy egyre kompetensebbnek érezzék magukat saját nevelésük, sorsuk és életpályájuk alakításában. Ennek érdekében a Nemzeti alaptanterv műveltségi területein a nevelés és oktatás pedagógiai szervezését a tanuló ember szempontjából közelítsük meg, és törekedjünk a tanulók ön- és világszemléletének folyamatos formálására.

Alapelvek, célok:

Általános célok, értékek a környezeti és egészségügyi nevelésében.

A környezet és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természet-környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott természeti-környezeti szennyeződések károsan hatnak vissza a saját szervezete működésére.

Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyermekeket, és programunkkal a szülők és környék lakóinak környezet-és egészségtudatos magatartását is fejleszteni kívánjuk.

AZ EGYETEMES TERMÉSZETNEK (A világegyetem egészének), mint létező értéknek tisztelete és megőrzése, beleértve az összes élettelen és élő létezését, így az embert is, annak környezetével, kultúrájával együtt.

2.18.2. Célkitűzések

Mottó: „Az egészség érték

Jövőkép megfogalmazása:

Olyan intézményben kívánunk tanulni és tanítani, ahol az iskolai élet szerves részévé válik az egészség-és környezeti nevelés, az átszövi az iskola mindennapjait, áthatja valamennyi tantárgyat.

Pedagógiai célok:

- az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása
- az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése,

- rendszerszemléletre nevelés
- fenntarthatóságra nevelés
- a környezetetika hatékony fejlesztése
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- tapasztalaton alapuló kreatív környezeti nevelés
tolerancia kialakítása
a környezettudatos magatartás és életvitel segítése
- az állampolgári - egyéb közösségi - felelősség felébresztése az
egészség és a környezet összefüggéseinek feltárása
- ismeretek és jártasságok kialakítása, amelynek segítségével képesek lesznek megelőzni
az egészségügyi problémákat, ill. csökkenteni azok súlyosságát, helyzetfelismerés, ok-
okozati összefüggések
- problémamegoldó gondolkodás, döntésképeség
globális összefüggések megértése,
életminőség választásához szükséges értékek, viselkedési normák kialakítása
a családi életre nevelés fejlesztése
az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztése

Kulcsszavak: szeretet tisztelet, megbecsülése harmónia mértékletesség takarékoság alázat
esztétika

- empátia, segítőkészség, tolerancia együttműködés kölcsönhatás felelősség, Ökológiai
fenntarthatóság mérték és mértéktartás öröm, vidámság
- globális gondolkodás lokális selektív szelídség

2.18.3. A program feladatai

Az egészségnevelés fogalmába - tágabb értelmezésben ~ a testi és lelki, társadalmi és
környezeti tényezők és a közösségi kapcsolatok is beletartoznak.

A) A tanulók számára a következőket emeljük ki:

1. a testi jellemzők közül:

- a testkultúrát,
- az egészséges táplálkozást,
- a mentálhigiénét,
- a testmozgást

2. a lelki jellemzőknél:

- az önismeretet
- a tehertűrést
- a konfliktuskezelést, problémakezelést

3. a környezeti tényezőknél:

- a személyes biztonság megőrzését
- környezetvédelmi ismereteket és tevékenységeket
azok alkalmazását
- az ember felelősségét a természet iránt,
tiszteletet és szeretetet a természet, az ember iránt, az életminőségjavítását.

B) A pedagógusok számára:

Nem közömbös, hogy milyen azoknak az egészsége (testi és lelki), akik a gyermekek nevelésével foglalkoznak.

A pedagógusok egészsége szempontjából:

- hangsúlyt kell fektetni a pedagógusok továbbképzésére
- a szakmai munka konfliktusainak feloldására esetmegbeszélő csoport kialakítása
- a testi egészség megőrzése érdekében szervezett sportolási lehetőségek biztosítása.

C) Bevonni a családokat, a lakóhely polgárait, hatni a szülők ez irányú tevékenységére. Kitekinteni a lakóhely problémáira és a globális problémákra.

Kiemelt feladatok lehetnek még:

- az iskola külső-belső környezetének hagyományait megteremteni (Pl. virágos iskola akció, egészséges játszóhelyek a kisiskolásoknak stb.)
- sokféle módszer alkalmazásával a tanulók aktív részvételét, szellemi, fizikai aktivitását biztosítani: pl. önszervező környezetvédő csoportok.
- a személyiségfejlesztés terén a pozitív énkép kialakítására, az erőszakmentes konfliktuskezelésre törekedni. (Kamaszklub, esetmegbeszélő csoportok, stb.)
- az iskolai egészségügyi szolgáltatásoknak tágabb értelmezést adni.
- bevonni az egészségnevelési folyamatokba (előadások, rendkívüli osztályfőnöki órák, szülők klubja, stb.)
- kiemelt szerepet szánni a testnevelésnek, a mozgás különféle formáinak, a tömegsportnak (kínálatbővítés szülők bevonásával)

D) A tantárgyak lehetőségei

Magyar nyelv és irodalom

A tanulók

- ismerjék meg az anyanyelv gazdagságát, a tájnyelv, a köznyelv és az irodalmi nyelv egymásra hatását
- ismerjék meg közvetlen természetes - és mesterséges környezetük értékeit bemutató irodalmi alkotásokat! (meséket, mondákat, népdalokat és verseket)
- ismerjék meg az irodalmi művekben megjelenő természeti és környezeti értékeket, az ember és a természet közötti harmonikus kapcsolatok kialakulását
- legyenek képesek irodalmi szövegek alapján problémafelvetésekre, vitára, véleményalkotásra, érvelésre
- erősödjön esztétikai, erkölcsi érzékenységük
- tudatosan készüljenek az anyanyelv védelmére, a „nyelvi környezetszennyezés” elkerülésére,
- sajátítsák el a médiumok elemzésének technikáit

A tanulóknak

- alakuljon igénnyé a hatékony kommunikációra való törekvés, a jó problémafelvetés, vitakészség, véleményalkotási képesség
- növeljük a környezethez való, pozitív érzelmi és intellektuális közeledést a környezetéssel

természetvédelmi témájú könyvek feldolgozásával fejlesszük az egyéni és a közösségi kompetenciákat a drámajátékok segítségével

Történelem

A tanulók

értsék és tudják, hogyan, mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet

tudják értelmezni, hogyan hatottak a környezeti változások a gazdálkodásra, az életmódra, a közösségi normák alakulására

ismerjék meg a helyi történelmi értékeket, alakuljon ki bennük a hagyományok tisztelete

legyenek képesek a globális problémákra megoldásokat keresni a természeti népek példáján keresztül

értsék meg az egész világot érintő globális problémákat, és érezzék hangsúlyozottan az egyén, az állam és a társadalom felelősségét és feladatait a problémák elhárításában, csökkentésében

Hon és népismeret

A tanulók

ismerjék meg a természetközeiben élő, a természetet tisztelő, azt felhasználó, és nem kihasználó paraszti életmód értékeit

ismerjék meg a népszokások egészségvédelmi vetületét (ünnepek előtti böjtök)

Idegen nyelv

A tanulók

váljanak érzékenyvé a természet szeretetére a jól megválasztott szövegek feldolgozásának segítségével

legyenek érzékenyek a hazai környezeti problémákra és ismerjék meg a nyelv segítségével más országok hasonló problémáit

tudják más népek ilyen irányú tevékenységeit is, ismerjék az idegen országok környezetvédelemmel foglalkozó szervezeteit

legyenek képesek a környezetvédelmi problémákra önállóan, csoportmunkában, projekt-munkában választ keresni állampolgári felelősségtudatuk fejlődjön

A tanulóknak

alakuljon ki és fejlődjön a nemzetközi felelősség a környezettel szemben

fejlődjön az idegen nyelvi kommunikáció képessége, és fedezzék fel ennek lehetőségeit

Matematika

A tanulók

váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket matematikai módszerekkel demonstrálják

legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére statisztikai módszerek alkalmazásával

tudjanak táblázatokat, grafikonokat készíteni és elemezni

logikus gondolkodása, a szintetizáló és a lényegkiemelő képessége fejlődjön

tudják megfigyelni az őket körülvevő környezet mennyiségi és térbeli viszonyait

váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására
ismerjenek konkrét, a valós életből vett példákat, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni
legyenek képesek reális becslésekre
tudjanak egyszerű statisztikai módszereket alkalmazni

A tanulóknak

alakuljon ki a rendszerben való gondolkodás - alakítsuk ki a környezeti rendszerek megismeréséhez szükséges elszámolási készségeket

Környezetismeret

A tanulók

ismerjék meg a környezetet megfigyelésekkel, vizsgálatokkal
ismerjék meg az élővilág sokszínűségét, az élőlények egyedi, megismételhetetlen voltát, az ember felelősségét az élővilág megőrzésében
ismerjék meg saját testük alapvető felépítését és működését.

Természetismeret

A tanulók

- váljanak képessé a természet jelenségeinek elemi szintű értelmezésére
- a megismerés komplexitása, egészlegességére törekvés (központban az élő és élettelen természet konkrét valósága, a jelenségek, a táj és a környezet által)
- természet tudományos gondolkodás kialakításához megfelelő képességek kialakítása, környezet állapota iránti érzékenység fejlesztése
- ökológiai szemlélet fejlesztése
- helyes környezeti attitűdök fejlesztése
- magatartás fejlesztése
- értékrend alakítása
- környezettudat fejlesztése
- felelősségérzet fejlesztése
- környezet használatára vonatkozó helyes döntések támogatása

Fizika

A tanulók

váljanak képessé a környezeti változások magyarázatára
ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai hatások (sugárzások, zaj, rezgés) egészség károsítását, tudják ezek kibocsátásának csökkentési lehetőségeit
ismerjék fel a fizikai törvényszerűségek és az élőlények életjelenségei közötti analógiákat, valamint az élő, és élettelen közötti kölcsönhatásokat
tudják értelmezni a környezet változásának törvényszerűségeit, és ennek tudatában legyenek képesek megoldást keresni a globális környezeti problémákra
mérjék fel annak fontosságát, hogy a környezeti erőforrásokat felelősséggel szabad csak felhasználni
ismereteik birtokában váljanak tetteik következményeit látó, előregondolkodó állampolgárrá
ismerjék meg az alternatív energiahordozókat és forrásokat.

Kémia

A tanulók

rendelkezzenek a környezetbiztonsághoz szükséges ismeretekkel
törekedjenek a környezettudatos magatartás kialakítására
legyenek képesek a környezeti elemek egyszerű vizsgálatára, az eredmények értelmezésére
ismerjék a környezetüket legjobban szennyező anyagokat, törekedjenek ezek használatának csökkentésére
ismerjék az emberi szervezetre káros anyagokat és ezek szervezetre gyakorolt hatásait, tartózkodjanak ezek kipróbálásától
értsék meg a különböző technológiák hatását a természeti és épített környezetre, valamint becsüljék meg ezek gazdasági hatásait

Földrajz

A tanulók

szerezzenek tapasztalatot, gyűjtsenek élményeket a közvetlen élő és élettelen környezetükről
érezkeljék és értékeljék a környezetben lezajló változásokat, mint a természeti és társadalmi folyamatok hatásainak eredményeit
értsék meg, hogy a társadalomban a földrajzi változások, a felgyorsult fogyasztás a Föld erőforrásainak kimerüléséhez vezet
ismerjék meg a globális problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit
ismerjék, szeressék és őrizzék a természeti és az épített környezet szépségeit

A tanulóknak

a környezet értékeinek megismerésével erősödjön a környezettudatos életmód iránti igény
alakuljon ki az igény a szülőföld cselekvő felfedezésére
fejlődjön közösségük, lakóhelyük, országuk, régiójuk és a világ problémáinak megoldásában való aktív részvételi készségük

Biológia

A tanulók

ismerjék meg a globális környezeti problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit
ismerjék és szeressék a természeti és az épített környezetet
ismerjék meg az élőlények alapvető szervezeti-működési jellemzőit, fedezzék fel azok között az ok-okozati összefüggéseket
legyenek tájékozottak a földi élővilág sokféleségét, valamint az emberek és biológiai környezetük közötti kapcsolatrendszerrel illetően
ismerjék meg a környezet-egészségügyi problémákat
legyenek képesek az egészségügyi problémák megelőzésére és mérséklésére
sajátítsák el a testi-lelki egészséget megőrző életviteli technikákat

A tanulóknak

alakuljon ki ökológiai szemléletmód
alakuljon ki a természeti és az épített környezet iránti felelősség

Egészségtan

A tanulók

ismerjék meg szervezetük sajátosságait és az életkorral kapcsolatos változásait
sajátítsák el az elsősegély-nyújtási technikákat
ismerjék fel az empátia szerepét a másik ember megítélésében

A tanulókat

-ösztönözze a helyes viselkedésmódok, a környezet-és egészségvédő szokásrendek kialakítására
segítse az önmagukkal szembeni felelősségérzet kialakításában segítse az őket veszélyeztető környezeti, társadalmi tényezők és azok elhárítási módjainak felismerésében

Ének-zene

A tanulók

ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát
ismerjék meg a természet zenei ábrázolásának módjait
fedezzék fel a természet szépségeinek megjelenését a népdalokban
vegyék észre a zene közösségerősítő, közösségteremtő szerepét, lélekerősítő erejét
tudják, hogy az élő és az élettelen természet hangjai a zenében és a hétköznapi életben egyaránt akusztikus élményt jelentenek
fedezzék fel a zenei környezetszennyezést, és tudjanak ellene védekezni

Rajz és vizuális kultúra

A tanulók

ismerjék meg a természet sokszínűségét, formagazdagságát ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát ismerjék meg a természet képzőművészeti ábrázolásának lehetőségeit ismerjék és tudják, hogy a hagyományápolás a fenntarthatóság egyik alappillére tudjanak példákat említeni a népi építészeti, díszítőművészeti hazai előfordulásaira - ismerjék a természetes alapanyagok használatát
legyenek képesek alkotásokat létrehozni, melyek a természetről szólnak
legyenek képesek a műalkotásokat környezeti nevelési szempontoknak megfelelően elemezni
legyenek képesek alkotásokat létrehozni a környezeti nevelési témaköröknek megfelelően
ismerjék a tárgyi világ formanyelvi elemeit, a tartalom és a forma összefüggését
tudjanak példákat mondani a környezetvédelmi szempontok szerinti formatervezésre
kutassanak fel, ismerjenek meg helyi, népi építészeti emlékeket

Technika és életvitel

A tanulók

ismerjék meg az emberi alkotásokban megtestesülő használati, esztétikai, formai és etikai értékeket
ismerjék meg a technika okozta környezeti károsodásokat, és azok megelőzésének módjait
értsék meg a fenntartható fejlődés összefüggéseit és követelményeit
ismerjék meg a problémák rendszerét és a lényegét átlátó környezetgazdálkodást

sajátítsák el az alapvető biokertészeti ismereteket
ismerjék meg az egészséges táplálkozás alapelemeit
sajátítsák el a gyógynövények alapvető ismeretét, és felhasználási módjait
ismerjék meg a komposztálás folyamatát és hasznát
ismerjék meg a környezetbarát technikákat és technológiákat
ismerjék meg a felhasznált természetes anyagok, az épített környezet jellemzőit
sajátítsák el az egészséges táplálkozás, kertészeti alapismeretek, komposztálás, szelektív hulladékgyűjtés alapvető ismerveit

A tanulóknak

alakuljon ki az egészséges életmód iránti igény
a civilizáció társadalmi és környezeti vonatkozásainak feltárása révén erősödjön a felelős, környezettudatos beállítottság
alakuljon ki a kritikus fogyasztói magatartás

Testnevelés

A tanulók

fedezzék fel, értsék meg, hogy a környezeti hatások jelentős mértékben befolyásolják, egészséges testi fejlődésüket
győződjenek meg a mozgás jótékony hatásairól a különböző szervrendszerek működését tekintve
legyenek tisztában azzal, hogy a testnevelés és a sport nélkülözhetetlen az élményszerű tapasztalatszerzésben, az emberi kapcsolatokban, az együttműködés és a tolerancia fejlesztésében
értsék és tapasztalják meg a szabadtéri foglalkozásokon keresztül, hogy a környezetszennyezés az egészségre veszélyes
igényeljék, hogy a sportoláshoz lehetőség szerint természetes anyagokból készüljenek az eszközök és a tornaszerek
sajátítsanak el régi magyar, mozgást igénylő népi játékokat

A tanulóknak

tudatosítsa az egészség és a környezet komplexitását

2.18.4. A program területei

A) Az egészségnevelés területén

1./ A mentálhigiénés lét értékei:

megfelelő iskolai légkör kialakítására törekszünk a nevelés a gyermeki személyiség egészére irányuljon
figyelembe vesszük az egyéni képességeket

Az egészségre káros szokások megelőzése:

- kábítószer megelőzési stratégia kidolgozása
rendkívüli osztályfőnöki órák előadók igénybevitelével
ismertető filmek, pályázatok, egyéb programok
együttműködés kialakítása az egészségügyi szolgálattal

2. A testi fejlődéssel kapcsolatos egészségnevelési program

a./ Mozgástevékenység - mozgásigényre való nevelés

Minden pedagógusnak szem előtt kell tartania, hogy a testmozgás a fizikai és a lelki egészséget egyaránt szolgálja.

Mindennapos testmozgás biztosítására szolgáló programok lehetnek:

- tömegsport-órák számának növelése, a versenyszerű rendszeres sportolási lehetőségek bővítésével: kézilabda, foci, atlétika, úszás, baseball, túrázás, napközis torna, családi sportdélutánok,
- erdei iskola program

b./ Higiénés magatartásra nevelés

Blend-a-Med fogápolási program, Signál-program, stb. vetélkedők, versenyek, bemutatók, filmek

Always-program: serdülőkori higiéniai problémák megoldásához segítség

c./ Egészséges táplálkozásra nevelés

technika és életvitel, biológia és osztályfőnöki órák keretében iskolai büfé bővítése, valamint iskolai étkezéssel kapcsolatos szükséges változtatások (havi étlaptervezet módosítása)

d./ A biztonság megőrzése

elsősegélynyújtás

iskolai KRESZ-oktatás és vetélkedők folyamatos szervezése

e./ Növekedés, változás, szexualitás, családi életre nevelés

tanórai keretben: biológia, technika és életvitel, osztályfőnöki órák szakköri keretben, pl. életvitel szakkör

A tanulók a tervezett éves programokban sokoldalúan vesznek részt. Az iskola minden diákjának feladata, hogy vigyázzon környezetére, és figyelmeztesse társait a kulturált viselkedésre. Ebben kiemelt feladata van a DÖK-nek, az osztályközösségeknek, a környezet védelme iránt elkötelezett tanulóknak.

f) Az együttműködési területei

- együttműködés az iskola - egészségügyi szolgálattal, családsegítő szolgálattal, pl: iskolafogászat
- gyógytestnevelés bevezetése a helyi lakossággal, a szülőkkel aktív kapcsolat kiépítése: plakátok készítése, terjesztése
- bemutató foglalkozások, nyitott napok, kiállítások szervezése.

B) A környezeti nevelés területén

a) Iskolán belüli lehetőségek

- Osztályfőnöki órákon és szaktantárgyakon belüli lehetőségek maximális kihasználása
 - > megfigyelések, kísérletek
 - > mérések, környezeti adatok gyűjtése
 - > sajtófigyelés, rádió és TV-híryanag figyelemmel kísérése
 - > vélemények, információk gyűjtése
 - > számítógépes ökológiai tartalmú stratégiai játékok
 - > diavetítések, videó- és filmbemutatók
 - > csoportviták adott környezeti témákról
 - > fogalmazások
 - > a kiválasztott területek folyamatos megfigyelése és lejegyzése

A szakköri munka kiszélesítése, a többi tanuló tájékoztatása.

b) Iskolán kívüli lehetőségek

kirándulások a természet felfedezése céljából látogatások múzeumba, állatkertbe

a település szépségeinek megismertetése, történelmi értékeink megbecsülése -környezeti szemétygyűjtési akciók a lakóhelyen

erdei iskola szervezése a szülők anyagi támogatásával

c) Sajátos lehetőségek

Tanárok számára: az iskola minden pedagógusának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példaértékű legyen a tanulók számára. Kidolgozzák és a tantárgyakba beépítve tanítják, az egyes környezet - egészségügyi tartalmakat. Dekoráció, kiállítások, programok szervezői, segítői, résztvevői.

Osztályfőnökök számára: évfolyamokra lebontva az egészségneveléshez és környezeti neveléshez kapcsolódó tartalmak feldolgozása, aktualitások azonnali „kibeszélése” osztályközösségi szinten.

Gyermekvédelmi felelős: a hátrányos és veszélyeztetett tanulók segítése.

A pszichés fejlődési zavar miatt tanulásban tartósan akadályozott gyermek szakszolgálati

vizsgálatra időben történő felterjesztése, fejlesztése a lelki egészség megőrzése érdekében.

Adminisztratív dolgozók: a iskolai adminisztráció területén fontos feladat a felesleges papírfelhasználás csökkentése, (pl. féloldalas papírlapok használata, hulladék papír gyűjtése)

Technikai dolgozók: példamutató, ha a tanulók látják, hogy a takarítási munkáknál környezetbarát tisztítószerket használnak. Energiatakarékosság az épületben, víz, villany, fűtés.

Szülők: az iskolai környezeti és egészségnevelés területén is nélkülözhetetlen a szülői ház és az iskola harmonikus együttműködése. Fontos, hogy a szülők megerősítsék gyermekükben a környezettudatos magatartást, amit iskolánk is közvetíteni kíván. Előadások tartása, külső erőforrások felkutatása.

C) Az együttműködés területei

egészségnevelési prevenciók programok figyelemmel kísérése iskolafogászati közös prevenciók programok szervezése egészségre káros szokások kialakulásának megelőzésében végzett közös tájékoztatás

Tanórán kívüli tevékenységek

A tanulók környezeti ismereteinek bővítésével, rendszerezésével, az összefüggések feltárásával meg kell alapozni, hogy a középiskolában lehetővé váljon a környezetért, a jövő generációkért felelős viselkedést vállaló személyiség formálása.

Célkitűzések:

fejlesszék a tanulók szociális képességeit
adjanak lehetőséget új ismeretek megszerzésére (biológiai sokféleség, fenntartható fejlődés)
rendszerezzék, szelektálják, mélyítsék el a már meglévő ismereteket
alakítsanak ki kritikus gondolkodást
fejlesszék a környezeti harmónia megteremtése érdekében fontos képességeket (problémamegoldó, konfliktuskezelési képességek, tolerancia)
ösztönözzenek az egészséges, környezetbarát életmód elsajátítására,
alakítsanak ki környezeti érzékenységet, helyes szokásokat, viselkedési normákat,
neveljenek a hagyományok tiszteletére,
mutassanak követendő mintákat,
ösztönözzenek felelősségteljes cselekvésre (tárják fel, hogy mit tehet a tanuló egyéni életében a környezeti problémák megoldása, megelőzése érdekében) tárják fel a tanulók számára a globális kérdések alapvető gazdasági, társadalmi hátterét, tegyék világossá a tanulók számára, hogy az ember a természet része, és csak akkor van esélye a boldogulásra, ha kész együttműködni környezetével, és nem uralkodni akar felette.

Szemponatok a módszerek kiválasztásakor:

alkalmazkodjanak az életkori sajátosságokhoz
vonjanak be minél több tanulót
az iskola keretein túl is legyenek hatással
a természetbe szervezett tevékenységek száma a lehető legtöbb legyen
alapvetően pozitív szemléletet tükrözzenek, kerüljük a katasztrófa-pedagógiát
a lakóhelyi vagy közeli konkrét példára alapozzanak, kötődjenek a napi élethez
nyújtsanak sok élményt a tanulóknak
az érzelmeken át hassanak
a személyes megtapasztaláson alapuljanak
együttműködésen alapuljanak
alapozzák a korosztály kíváncsiságára, versenyszellemére, öntevékenységére,
megismerési vágyára, korszerű technikai ismeretere

legyen bennük sok játékos elem.

A környezet- és egészségvédelem jeles napjai - a természet-környezetvédelem és az egészségügy jeles napjairól a tanórákba beépítve illetve külön programokat szervezve emlékezhetünk meg és tudatosíthatjuk a jelentőségüket. A nap jellegének megfelelő vetélkedőt, akciót vagy kirándulást szervezhetünk, illetve pályázatot írhatunk ki.

Február 2.	vizes élőhelyek
Március 6.	nemzetközi energiahatékonysági nap
Március 22.	a víz világnapja
Március 23.	meteorológiai világnap
Április 3.	csillagászati világnap
Április 4.	laboratóriumi állatok napja
Április 7.	egészségügyi világnap
Április 22.	a Föld napja
Április 24.	kísérleti állatok védelmének napja
Május 8.	a Nemzetközi Vöröskereszt napja
Május 10.	madarak és fák napja
Május 15.	állat- és növény szeretet napja (Magyarországon)
Május 15.	nemzetközi klímaváltozási akciónap
Május 18.	múzeumi világnap
Május 24.	európai nemzeti parkok
Május 31.	dohányzásmentes világnap
Június 5.	környezetvédelmi világnap
Június 8.	óceánok világnapja
Június 17.	világnap az elsivatagosodás ellen
Június 21.	a Nap napja
Június 25.	barlangok világnapja
Július 11.	népesedési világnap
Augusztus 9.	állatkertek napja
Szeptember 16.	ózon világnapja
Szeptember 22.	autómentes nap
Szeptember 23.	takarítási világnap
Október 4.	állatok világnapja
Október 8.	természeti katasztrófák elleni védekezés világnapja
Október 10.	lelki egészség napja
Október 15.	nemzeti gyaloglónap
Október 16.	élelmezési világnap
Október 31.	takarékossági világnap
November 17.	füstmentes nap
November 27.	fogyasztásszüneteltetési nap
December 1.	AIDS elleni világnap

Iskolai zöld médiumok – az iskolai könyvtárban létesíthetünk külön polcot a környezeti

témakörökkel foglalkozó könyveknek, videófilmeknek, CD- lemezeknek.

Média- fontos, hogy az iskola környezetvédelmi tevékenysége ismert és elismert legyen helyi, illetve a tágabb közösségben. Ezért érdemes szoros kapcsolatot tartani a helyi médiával és gondoskodni az érdemi események, feltárt problémák, eredmények megismertetéséről.

Erdei iskola, tanulmányi kirándulás- szervezhetünk egy- vagy több napos tanulmányutat egy- egy konkrét téma részletesebb megismerésére, egy- egy terület, táj megismerése céljából. Ellátogathatunk kisebb- nagyobb gyermekcsoportokkal tanösvényekre, nemzeti parkokba, természetvédelmi területekre, vadsparkokba, botanikus kertekbe, múzeumokba.

Zöldesítés- a környezetvédelmi jeles napokhoz kapcsolva vagy önálló programként, a szülők megnyerésével cserjék, fák ültetésével szépíthetjük környezetünket és a zajtól, portól védhetjük szervezetünket.

Vetélkedők, tanulmányi versenyek- az érdeklődő, ambíciózus tanulókat ösztönözhetjük arra, hogy vegyenek részt helyi, regionális és országos versenyeken.

Városismereti program- a DÖK- kel való együttműködés keretében szervezhetünk olyan programokat, amelyek során megismerhetik a gyerekek a szűkebb és tágabb környezet jellemző épületeit, tereit, objektumait.

Művészeti csoportok, ünnepségek- kihasználhatjuk a művészetek iránti érdeklődést. Néhány problémára próbáljuk felhívni a figyelmet a művészet eszközeivel, így pl.: élhetünk a drámapedagógia korszerű módszereivel.

Kézműves foglalkozás- a természet adta anyagok, illetve az újrahasznosítható hulladék- anyagok felhasználásával különböző díszeket, kompozíciókat készíthetünk, amelyekből kiállítás vagy vásár is szervezhető.

DÖK- nap- az iskolai programnak mindig lehet környezeti- egészségügyi része is.

Sportnap- a szülőkkel összefogva az egészséges ételek, italok, gyógyhatású készítmények vásárlásával, táncbemutatókkal, egészségi állapotfelméréssel is összeköthetjük.

Napközis szabadidős foglalkozások- séta a környéken, termések gyűjtése.

Látogatások- állatkertben, múzeumban, arborétumban, szeméttelen, szennyvíztisztító teléelen, papírgyárban.

Filmklub- környezetvédelmi, egészségügyi problémákat tárgyaló filmek megnézése, utána beszélgetés, véleménycsere.

Szülői értekezlet- utalás a környezet- egészségvédelem néhány fontos elemére.